

Ägare och brukare Sporrakulla

Sporrakulla har under mycket lång tid varit en arrendegård. Bland brukarna har gården ofta gått i arv i århundraden. I denna ägarlängd kan vi följa dem från 1584 och framåt. Det har funnits tider av krig och svält men också lyckliga perioder har passerat.

Gården har hela tiden ägts av olika godsherrar som vi kan följa från Anders Bille 1616 och framåt. Vi följer den invecklade linjen av arv och köp genom århundradena och presentationen av ägarna ger en bild av hur överheten kunde se ut. Här finns danska amiraler, generaler och till och med en mottagare av den Persiska Lejonets och Solens Orden. Mest förvånande är kanske den linje av kvinnliga fideikommissarier som ägde gården under drygt hundra år.

Ägarlängd, Sporrakulla

Årtal	Ägare	Brukare
Före 1616	Anders Bille Okänt hur länge han ägt Sporrakulla	1584: Lejebonde Böre Mogenssön 1596: Lejebonde Orid Böressen.
Ca 1616 – ca 1650	Christoffer Ulfeldt Christoffer Ulfeldt köpte godset Råbelöf utanför Kristianstad 1616 av Anders Bille. I köpet ingick Kullaskogen som ansågs som utmärkt jaktmark. Christoffer var danskt riksråd och länsherre över Helsingborgs län.	okänt
1651	Björn Ulfeldt Björn Ulfeldt föddes 1615 på Råbelöf slott som son till Christoffer och hans hustru Maren Urup. Han uppfostrades hemma tills han 14 år gammal skrevs in på Sorö akademi. Tillsammans med brodern Ebbe studerade han senare i Holland och Frankrike innan Björn så småningom blev löjtnant vid Halländska kompaniet. Han dog 1656.	1651 - 1680 (ev till 1687, se nedan) Bendt Oredson, (senare Bengt) med hustru Susanna Bendt Oredson stämdes den 11 oktober 1659 inför häradstinget, anklagad för att ha <i>"hyst och utspisat snapphanar i sitt hus"</i> . Domen finns inte bevarad, men Bendt blev kvar som brukare i Sporrakulla.
	Björns son Otto Ulfeldt bör ha ärvt Sporrakulla men dog omyndig 1663, 17 år gammal. Hans farbror Ebbe Ulfeldt står i jordboken för Sporrakulla redan 1658, kanske som förmyndare för Otto?	
1658? - 1667	Herr Ebbe Ulfeldt Ebbe Ulfeldt var svärson till danske kungen Christian IV och dansk general. 1652 hoppade han av till Sverige och blev inom kort svensk general och senare även riksråd, riksjägmästare, hovrättsråd, lagman. Lokalt är han ihågkommen som en synnerligen brutal snapphanejägare.	Den 2 april 1677 var Bendt, hans son Olle Bendtson och en granne "Niglaus i Sporekulla" kallade till Glimåkra kyrka för att underteckna en trohetsförsäkran till svenske konungen inför Generalguvernören Johan Gyllenstierna Från 1681 (eller 1687)
1670 – ca 1683	Herr Rigsamiral Hindrick Bielke Notera att riksamiral Bielke är inskriven som ägare under dansk titel och namn fast Skåne varit svenskt sedan 1658. Han var gift med Edel Christoffersdotter Ulfeldt som dog 1676, syster till Ebbe Ulfeldt. Riksamiral Henrik Bielke dog 1683.	1681 – 1687, 1694 – ca 1712 Pehr Bengtsson med hustru Ingar (Inger) Pehr är troligen son till Bent och Susanna. Per och Inger hade åtta barn och fyra av dessa gifte sig senare och levde alltså till vuxen ålder.

Ägarlängd, Sporrakulla

Årtal	Ägare	Brukare
Ca 1683 - 1686	Herr Christian Bielke Christian Bielke var dansk sjöofficer och svärson till riksamiral Henrik Bielke och gift med dennes dotter Sophie Marie Bielke. Det var hans andra äktenskap (av tre) och de gifte sig 1680 och hon dog 1686. Sporrakulla var alltså troligen hennes egendom, men den tidens praxis skrev oftast mannen som ägare.	Jordebok och mantalslängd noterar olika år för övergången mellan brukarna Bent och Per. (1687 respektive 1681) Vi noterar här 1681 då det passar bättre ur perspektivet att Hindrick Bielke var ägare samtidigt med att Per var brukare.
Ca 1686 - 1693	Herr Axel Gyllenstjerna Ägare av Svaneholms och Karsholms slott i Skåne. Var ryttmästare i holländsk tjänst 1672 - 1675 under svensk fana. Levde ogift och dog 1705. Sålde dock Sporrakulla tidigare.	Enligt jordeboken byter vi här brukare under några år innan Per Bengtsson är tillbaka med sin familj. 1688, 1693 står det i jordeböckerna Niclas Svensson. Niclas Svensson skrev under 1677 års trohetsförsäkran samtidigt med Bendt Oredson och de bör därför ha bott på Sporrakulla samtidigt men i olika hus. Eventuellt bytte man brukare under Gyllenstjernas ägartid, alternativt är det ett bokföringsfel.
1694 - 1717	Herr General Carl Gustaf Skytte Carl Gustaf Skytte gjorde en lång militär karriär ända upp till general och var i tjänst i hela 56 år! Som ung var han officer i Holland och deltog i det Skånska kriget. Under Karl XII:s tid tjänstgjorde han i Baltikum. På ålderns höst blev han guvernör över Skåne. CG Skytte fick till sin förtrytelse inte vara med vid Slaget i Helsingborg 1710 eftersom Stenbock bestämde att han skulle ansvara för fästningen i Malmö under slaget. Han var gift med Anna Catarina Ebbesdatter Ulfeldt, dotter till Ebbe Ulfeldt	1681 – 1687, 1694 – ca 1712 Pehr Bengtsson med hustru Ingar (Inger), se ovan. Per Bengtsson bodde i alla fall på Sporrakulla 1693 då dottern Bolla föddes. Yngsta dottern Kierstin föddes 1707 på Sporrakulla. Ca 1712 - 1723 Bengt Persson med hustru Kristina Bengt borde vara son till Per Bengtsson och hans hustru Inger. I kyrkoböckernas fadderkommentarer till grannbyns barn kan man se att hans hustru troligen hette Kristina.
1717 – 1732	Major Carl Henrik Skytte Åren 1717 och 1719 står Carl Gustaf Skytte fortsatt som ägare, men han dog 1717... Hans arvinge hette Carl Henrik Skytte och var kusinson till Carl Gustaf Skytte. Carl Henrik Skytte skrevs till	Ca 1712 - 1723 Bengt Persson med hustru Kristina 1719 står Sporrakulla som "öde", men både före och efter är det Bengt Persson med familj som brukar gården. Att en fastighet står som öde kan också betyda att det varit dåliga skördeår, eller andra olägenheter och

Ägarlängd, Sporrakulla

Årtal	Ägare	Brukare
Fortsättning 1717 - 1732	Sinclairsholm, några mil från Sporrakulla. Carl Henrik Skytte var bara 15 år gammal när han 1712 blev fänrik vid Smålands tremänningsregemente. Efter krigsåren förde han ett lugnare liv som godsägare på Sinclairsholm. Major Skytte dog först 1752 så han måste ha sålt gården till nästa ägare.	att fastigheten därför befriats från skatt. De personer/hushåll som fått skattelättnader finns därför ofta inte med i jordeböckerna. 1725 - 1764 Ored Persson med hustru Inger Olasdotter, se nedan
1732 - 1748	Major Ludvig von Böhn Ludvig von Böhnen blev ryttmästare 1736 och senare major vid södra skånska kavalleriet. Han var gift med Anna Catharina Ridderschantz som var dotterdotter till Ebbe Ulfeldt. Ludvig von Böhnen köpte Råbelöf för 60 000 daler silvermynt år 1732 och Kullaskogen med bland annat Sporrakulla ingick i köpet. Köpet innebar att ägandet kom tillbaka till Råbelöf. Ludvig von Böhnen avled 1748.	Ored Persson (1698 - 1764) var gift med Inger Olasdotter (1706 - 1765). Tillsammans fick de elva barn, varav sju dog innan vuxen ålder. Ored dog 1764. Husförhörslängderna finns bevarade först från 1772. Däremot finns böcker över döpta, vigda och döda i Glimåkra församling från 1693 med vissa luckor.
1748 - 1763	Anna Catharina Ridderschantz, gift von Böhnen (dotterdotter i annat led till Ebbe Ulfeldt) Änka efter Major Ludvig von Böhnen. Anna Catharina gjorde Råbelöf och Odersberga till fideikommiss 1748. Sporrakulla gård ingick i denna fideikommiss. Den skulle ärvas på kvinnosidan då Anna Catharina ansåg att sönerna redan fått så stora summor pengar att det motsvarat deras arv .	ca 1765 - ca 1771 Sven Oredsson med hustru Olu Jönsdotter Sonen Sven har titeln hemmanstillträdare vid sitt giftermål, så han bör ha tagit över efter att pappan dött. Sven Oredsson och hans hustru Olu Jönsdotter gifte sig i december 1764 strax efter att Ored dött. De bodde bara några år på Sporrakulla och när de två yngsta barnen föddes 1776 och 1781 står familjen som inhyses och Sven och Olu levde de kommande tre decennierna i Högsmas Jordstuga på fattigmedel till de dog 1809.
1763 - 1786	Sofia Christina von Böhnen dotter till fg ägare) var äldsta dotter och ärvde fideikommisset, 36 år gammal. Hon dog ogift 1786.	ca 1765 - ca 1771 Sven Oredsson med hustru Olu Jönsdotter, se ovan 1772 - ca 1778 Sven Månsson med hustru Sissa Botelsdotter Sven Månsson (1721 - 1801) och Sissa Botelsdotter (1729-1778) fick nio barn.

forts nästa sida.

Ägarlängd, Sporrakulla

Årtal	Ägare	Brukare
Fortsättning 1763 - 1786		Dottern Ingier dog 1754 endast sex veckor gammal. "af Modren Sissa Botils d. natten emillan d. 22 och 23 Martii af våda qwafd." (av modern Sissa Botelsdotter natten mellan 22 och 23 mars av våda kvävd)
1786 - 1806	Hedvig Barbro von Böhnen (syster till Sofia) Hedvig ärvde i sin tur fideikommisset efter sin syster. Hon dog ogift 1806, 78 år gammal.	1778 - ca 1810 Jöns Svensson med Hustru Ela Pehrsdotter Sonen Jöns tar över som brukare, kanske när modern dör 1778. Jöns Svensson (1749 - 1820) och Ela Pehrsdotter (1758 - 1824) fick åtta barn varav två dog innan ett års ålder.
1806 - 1823	Anna Christina von Böhnen, gift med Johan Göran von Rosen (sondotter till Anna Catharina von Böhnen)) Efter att sista dottern till Anna Catharina Ridderschantz dött 1806 så gick fideikommissen vidare på kvinnlig linje till brorsdottern Anna Christina von Böhnen. Hon avled 1819 och maken 1823.	Ca 1813 - ca 1838 Pehr Jönsson med hustru Kjerstin Truedsdotter Sonen Pehr tar över efter Jöns. Pehr Jönsson och Kjerstin Truedsdotter får sju barn men bara tre kom att uppnå vuxen ålder.
1823 - 1846	Fredrik Johan Christian von Rosen (son till fg ägare) Av okänd anledning tar äldste sonen Fredrik von Rosen över fideikommisset trots den tidigare kvinnliga arvsordningen. Fredrik von Rosen var ledamot i flera hovrätter under åren 1808-1809, Svea hovrätt, Göta hovrätt och Åbo hovrätt. Han dog ogift 1846 på Råbelöf.	1838 - 1840 Sven Persson med hustru Elna Bengtsdotter Sven Persson gifte sig 1838 med Elna Bengtsdotter och sonen Jöns föddes året efter. Han tog över Sporrakulla med ett tufft undantagskontrakt med sina föräldrar. Sven dömdes för förfalskning och blev ärelös. 1840 gick Sven i konkurs. Hustru Elna flyttade tillbaka till sitt föräldrahem med nyfödde sonen Jöns. Sven flyttade efter några år vidare till Broby och gifte om sig 1861 med Pernilla Svensdotter och tillsammans fick de tre barn. Sven dog 1885. 1841-1852 Sven Larsson med hustru Karna Olsdotter (se nedan)

Ägarlängd, Sporrakulla

Årtal	Ägare	Brukare
1846 – 1864	<p>Sofia Christina von Rosen, gift med Ludvig Bartolomé Pejron (äldsta syster till fg ägare)</p> <p>Sofia var gift med överste Ludvig Pejron. Han var befälhavare för svenska armén i Pommern 1811 och vid den franska invasionen blev han krigsfånge. 1812 kallades han till Paris, fick träffa Napoleon och sändes till Sverige med hemligt brev till kronprins Karl Johan Bernadotte. När han återkommit till Sverige dömdes han till arkebusering för att ha givit upp Pommern utan motstånd. Han benådades till fängelse och satt på Kristianstads fästning till 1814. Strax före jul samma år vigdes han med Sofia under sitt franska namn Louis Bertelomi Peyron och titeln "kommendant generaladjutant överste kommendör herr". Han tog avsked från den militära banan 1815. Paret fick inga barn. Ludvig dog 1840 medan Sofia levde till 1864.</p>	<p>Sven Larsson och Karna Olsdotter tar över som brukare efter Sven Perssons konkurs.</p> <p>De har tre barn sedan tidigare och ytterligare tre föds på Sporrakulla. På gården bor också någon dräng och piga samt de gamle inhyses, Pehr och Kjersti, med (vuxen) dotter Sissa och Sven som gick i konkurs.</p>
1864 – 1876	<p>Axel Frans Anton von Böhnen med hustru Elsa Maria Pålsdotter</p> <p>(sonson till Anna Catharina Ridderschantz och kusin till Sofia Pejron)</p> <p>Axel tog över fideikommisset, men hans syster Celestine och hennes man major Kennedy ansåg att det tidigare gjorts ett avtal där Axel hade överlåtit av sin arvsrätt till paret. I överenskommelsen (om den funnits) ingick 5000 daler i livränta samt att Axel inte skulle gifta sig och därmed inte få några arvsberättigade barn.</p> <p>Axel von Böhnen hade gift sig 1856 med bonddottern Maria Påhlsdotter. Rättstvisten pågick under några år, men utgick till Axels fördel. Major Kennedy med hustru Celestine flyttade in på godset Råbelöf och kom att förvalta godset för Axels räkning. Axel och Maria bodde aldrig på Råbelöf men de fick en dotter 1865, Fransiska som kom att ärva fideikommisset efter sin fars död år 1875.</p>	<p>1852 – 1881 Jöns Persson med hustru Nilla Olsdottter</p> <p>Jöns är yngre son till gamla paret Per och Kjersti och alltså bror till den konkursande Sven.</p> <p>Jöns och Nilla kom att bo närmare tre decennier på Sporrakulla. Tillsammans fick de åtta barn under åren 1852-1869. Två barn dog i spädbålder.</p> <p>1881 blev Jöns och Nilla uppsagda från arrendet och emigrerade till Amerika med de tre yngsta barnen.</p>

Ägarlängd, Sporrakulla

Årtal	Ägare	Brukare
1876 - 1877	<p>Sofia Fransisca von Böhnen (dotter till fg ägare)</p> <p>Fransiska von Böhnen var endast ett barn när hon ärvde egendomarna. Denna lilla tjej blev en av Sveriges rikaste arvtagerskor. Hennes mor skrev raskt in dottern vid en flickskola i Stockholm. Tyvärr bröt det ut scharlakansfeber på skolan 1876 och lilla Fransiska dog. Råbelöf med alla egendomar återgick till flickans faster, Celestine Kennedy, född von Böhnen.</p>	
1877 - 1885	<p>Celestine von Böhnen, gift med John William Kennedy (faster till fg ägare, syster till Axel Frans Anton von Böhnen)</p> <p>Celestine von Böhnen och maken John Kennedy hade bott på Råbelöf sedan 1864 men först 1877 fick Celestine överta fideikommisset.</p> <p>John William Kennedy var något av en äventyrare. Han utexaminerades från Krigsakademin 1823 och anställdes vid Wendes Artilleriregemente. Senare fick han tjänstledigt och begav sig till Persien och mottog 1836 Persiska Lejonets och Solens order av Shahan. Åter i Sverige blev han 1846 kapten vid Wendes Artilleriregemente där han tjänstgjorde till 1859.</p>	<p>1881-1884, finns ingen arrendator utan gården brukas av löjtnant Kennedy</p> <p>1884-1897, brukas 1/8 av löjtnant Kennedy och resterande (2/8 mantal) av Anders Andersson med hustru Bengta Jönsdotter</p> <p>Anders Andersson och Bengta Jönsdotter får sex gemensamma barn men hustrun har en dotter utom äktenskapet som också bor hos dem. Familjen flyttar vidare till annan gård i socknen 1897.</p>
1885 - 1916	<p>James Kennedy (son till fg ägare)</p> <p>James Thomas Kennedy tog över fideikommissen av Råbelöf vid 37 års ålder. Han var politiker i Kristianstads läns landsting 1897 - 1903 och i riksdagens första kammare under åren 1899 - 1908. James Kennedy var gift med Margaret de Geer som var brorsdotter till statsminister Louis de Geer.</p> <p>Han stod politiskt till höger och bekämpade socialismen vilket innebar att 1907 års lantarbetarstrejk drabbade Råbelöf hårt. 1909 brann det på Råbelöfs gods och flera familjer blev hemlösa. 1906 och 1910 tog två av sönerna sina liv och yngre sonen</p> <p style="text-align: right;">forts nästa sida.</p>	<p>1900 - 1934? År 1900 togs arrendet över av John Persson med hustru Anna Persdotter</p> <p>Även John och Anna har många barn, sex stycken. Tre barn dog unga. Under åren 1893-1896 var fadern i Amerika. Det hade tydligen inte gått så bra för han kom tillbaka och tog jobb som statdräng i granngården Trollakulla. Tre år senare kan familjen i alla fall ta över Sporrakullas arrende. Två av de tre barnen reste till Amerika 1911 medan dottern Mathilda stannade i Glimåkra socken, gifte sig och fick familj.</p>

Ägarlängd, Sporrakulla

Årtal	Ägare	Brukare
Fortsättning 1885 – 1916	Gilbert fick ta ansvar för gården redan innan föräldrarna dog. James dog 1916 och Margaret 1926. Hon hann dessutom begrava ännu en son som dog i en flygolycka 1921. En fjärde son tog livet av sig 1943.	
1916 - 1946	Gilbert Kennedy (son till fg ägare) James Gilbert Kennedy gifte sig 1911 med Ebba Kalling. Gilbert var utbildad agronom och var intresserad av lantbrukets utveckling och Råbelöf blomstrade. Gilbert dog 1946.	1934 - 1964 Carl och Ruth Persson Carl och Ruth Persson med familj är de sista som bott på Sporrakulla. Ruth dog 1957. Carl flyttade till Glimåkra 1964. Han dog 1979, 82 år gammal.
1946 – 1983	Douglas Kennedy (son till fg ägare) Douglas Kennedy blev den siste fideikommissarien innan det övergick till fideikommissaktiebolag. Douglas fortsatte lantbrukets utveckling i och 1963 blev han invald i Kungliga Skogs- och Lantbruksakademin. Han såg även till att arrangera Sveriges Grand Prix i motorsport på Råbelöfs ägor under några år med start 1955. Douglas Kennedy dog 2007 och godset ärvdes av hans systerson, men innan dess såldes Kullaskogen till Stiftelsen Skogssällskapet, 1983.	1965 – 1975 brukas Sporrakulla av Douglas Kennedy. Jordbruket var nedlagt och ägorna planterades med skog. 1974 blev Sporrakulla byggnadsminne. 1975 – 1983 Byggnaderna arrenderas av Östra Göinge kommun och närområdet sköts av Glimåkra hembygdsförening, medan skogen förvaltades av Douglas Kennedy.
1983 -	Stiftelsen Skogssällskapet 2009 bildades Naturreservatet Kullaskogen.	1983 – Skogen brukas av Stiftelsen Skogssällskapet, byggnaderna arrenderas av Östra Göinge kommun och närområdet sköts av Glimåkra hembygdsförening.